

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту

Кафедра фінансових технологій і підприємництва

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

Непрямі податки та їх вплив на фінансово-господарську діяльність
підприємства

спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Студента (ки) Янченко Юлії Олександрівни

групи (шифр групи) Ф.мз-13с

Подається на здобуття освітнього ступеня магістр.

Кваліфікаційна робота магістра містить результати власних досліджень.

Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на
відповідне джерело _____

(підпис)

Янченко Ю.О

(ініціали та прізвище студента)

Керівник Старший викладач,

кандидат економічних наук

(посада, науковий ступінь)

_____

(підпис)

Салтикова Г.В.

(ініціали, прізвище)

Суми 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту Кафедра
фінансових технологій і підприємництва

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри, д.е.н., проф.

_____ Л.Л. Гриценко
(підпис)

«_____» _____ 2023 р.

ЗАВДАННЯ

до кваліфікаційної роботи магістра

Студент(-ка) групи Ф.мз-13с інституту (центру) заочної, дистанційної та вечірньої
форм навчання

спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

_____ Янченко Юлії Олександрівни

(прізвище, ім'я, по батькові студента)

Тема роботи: « Непрямі податки та їх вплив на фінансово-господарську
діяльність підприємства»

Затверджено наказом по СумДУ № _____ від « ____ » _____ 20__ р.

Термін здачі студентом завершеної роботи «17» лютого 2023 р.

Вихідні дані до роботи: нормативні й законодавчі акти, матеріали статистичної
звітності, інструкції та положення, матеріали монографій, періодичних видань,
підручників і навчальних посібників, дані фінансової звітності суб'єктів
господарювання, організацій та установ тощо.

Зміст основної частини роботи (перелік питань для розроблення):

Аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства, аналіз податкового навантаження на підприємство.

Дата видачі завдання: « ____ » _____ 20__ р.

Керівник кваліфікаційної роботи: _____ Салтикова Г.В.

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Завдання прийнято до виконання « ____ » _____ 20__ р. _____ Янченко Ю.О

(підпис) (ініціали, прізвище студента)

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи магістра на тему:

«Непрямі податки та їх вплив на фінансово-господарську діяльність підприємства»

Янченко Юлії Олександрівни

Актуальність теми кваліфікаційної роботи. Податки – один з основних регуляторів, що впливають на ефективне застосування елементів ринкової економіки. Окрім іншого, податки – це ключовий елемент наповнення бюджету. Саме від їх впливу в кінцевому підсумку залежить ефективність і розвиток економіки, як на національному, так і на міжнародному рівнях. Проте питання їх найбільш доцільного застосування потребує чіткого розуміння природи як непрямих, так і прямих податків, а також основних елементів їх взаємозв'язку. Непрямі податки – це не тільки ключовий елемент ціноутворення, а й суттєва частка державних доходів. Найбільші надходження Україні приносять саме непрямі податки, які характеризуються стабільними надходженнями.

Мета кваліфікаційної роботи: дослідження впливу непрямих податків на фінансово-господарську діяльність підприємства.

Об'єкт дослідження: система непрямих оподаткування та її регулювання.

Предмет дослідження: теоретико-методологічні та практичні аспекти непрямих оподаткування та впливу непрямих податків на фінансово-господарську діяльність ТОВ «ЕТС-Україна».

Основний результат роботи. У першому розділі роботи розглянуто поняття непрямих податків та їх загальна характеристика, а також досліджено законодавчо-нормативну базу регулювання непрямих податків в Україні.

У другому розділі дослідження розглянуто непрямі податки як суттєву частину доходів Державного бюджету України; проведено аналіз зарубіжного досвіду непрямих оподаткування.

У третьому розділі проведено оцінку впливу непрямих податків на фінансово-господарську діяльність на прикладі підприємства, а саме: здійснено аналіз

податкового навантаження на підприємство ТОВ «ЕТС-Україна»; обґрунтовано шляхи вдосконалення системи непрямого оподаткування на підприємстві.

Ключові слова: непрямі податки, непряме оподаткування, доходи бюджету, система оподаткування, податкова політика, податок на додану вартість, акцизний податок, ввізне та вивізне мито.

Кваліфікаційна магістерська робота складається із вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій і списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи становить 62 сторінки. Робота містить 16 таблиць, 4 рисунків, а також 5 додатків, що містяться на 11 сторінках. Список використаних джерел налічує 49 найменувань.

ЗМІСТ

Перелік скорочень, умовних позначок, одиниць і термінів.....	6
Вступ.....	7
1 Теоретико-методологічні аспекти непрямого оподаткування в Україні...	10
1.1 Поняття непрямих податків та їх загальна характеристика.....	10
1.2 Законодавчо-нормативна база регулювання непрямих податків в Україні.....	12
2 Оцінка впливу непрямих податків у формуванні державного бюджету....	17
2.1 Непрямі податки як суттєва частина доходів Державного бюджету України.....	17
2.2 Аналіз зарубіжного досвіду непрямого оподаткування.....	23
3 Оцінка впливу непрямих податків на фінансово-господарську діяльність на приклад підприємства.....	31
3.1 Фінансово-економічна характеристика підприємства.....	31
3.2 Аналіз податкового навантаження на підприємство.....	37
3.3 Шляхи вдосконалення системи непрямого оподаткування в Україні	41
Висновки.....	44
Список використаних джерел.....	46
Додаток А Загальні ознаки непрямого податку.....	52
Додаток Б Види непрямих податків.....	53
Додаток В Звітність ТОВ «ЕТС-Україна» за 2020 рік.....	54
Додаток Г Звітність ТОВ «ЕТС-Україна» за 2021 рік.....	57
Додаток Д Звітність ТОВ «ЕТС-Україна» за 2022 рік.....	60

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ, УМОВНИХ ПОЗНАК, ОДИНИЦЬ І ТЕРМІНІВ

ПКУ – Податковий кодекс України

ПДВ – податок на додану вартість

ТОВ – товариство з обмеженою відповідальністю

ЄС – Європейський Союз

COVID-19 – інфекційне захворювання, спричинене коронавірусом SARS-CoV-

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Україна, як і будь-яка інша держава, не може існувати без доходів, що необхідні для виконання покладених на неї функцій.

Від фінансової стабільності та виконання бюджету залежить повноцінне функціонування держави в усіх сферах. Дослідження основних джерел фінансування державного бюджету завжди було актуальним питанням, враховуючи також і те, що сучасне суспільство характеризується високою динамікою в усіх сферах і, щоб відповідати вимогам часу, держави мають привести всі питання, пов'язані з фінансовою сферою, у відповідність до реалій. Ефективне функціонування ринкової економіки можливе тільки за умови ефективного функціонування всіх сфер її формування.

Податки – один з основних регуляторів, що впливають на ефективне застосування елементів ринкової економіки. Окрім іншого, податки – це ключовий елемент наповнення бюджету. Саме від їх впливу в кінцевому підсумку залежить ефективність і розвиток економіки, як на національному, так і на міжнародному рівнях. Проте питання їх найбільш доцільного застосування потребує чіткого розуміння природи як непрямих, так і прямих податків, а також основних елементів їх взаємозв'язку. Непрямі податки – це не тільки ключовий елемент ціноутворення, а й суттєва частка державних доходів. Найбільші надходження Україні приносять саме непрямі податки, які характеризуються стабільними надходженнями.

Питання теорії та практики податкових надходжень, а також їх структури розглядалися в наукових працях багатьох вітчизняних та зарубіжних учених, серед яких: Н. Атаманчук [1; 2], О. Буцька [3], А. Данілов [6], І. Кміть [16], А. Литвин [18], О. Гетманцев [24], Н. Лошкарева [20], Є. Подаков [28], І. Редько [31], Ю. Приварський [32], Т. Томнюк [39], Л. Юрчишена [41; 42] та інші. Проте багато питань щодо непрямого оподаткування є дискусійними та не до кінця вивченими, що й зумовлює актуальність вибору даної теми.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження впливу непрямих податків на фінансово-господарську діяльність підприємства.

Для реалізації поставленої мети необхідно виконати наступні завдання:

1. Розглянути поняття непрямих податків та надати їх загальну характеристику.
2. Вивчити законодавчо-нормативну базу регулювання непрямих податків в Україні.
3. Розглянути непрямі податки як суттєву частину доходів Державного бюджету України
4. Провести аналіз зарубіжного досвіду непрямого оподаткування
5. Надати фінансово-економічну характеристику підприємства.
6. Провести аналіз податкового навантаження на підприємство
7. Обґрунтувати шляхи вдосконалення системи непрямого оподаткування на підприємстві.

Об'єктом дослідження є система непрямого оподаткування та її регулювання.

Предметом дослідження є теоретико-методологічні та практичні аспекти непрямого оподаткування та впливу непрямих податків на фінансово-господарську діяльність ТОВ «ЕТС-Україна».

Методи дослідження, що були використані в роботі: порівняльний та статистичний аналіз, логіко-історичний метод, індукція та дедукція, аналіз та синтез, логічне узагальнення.

Інформаційну базу складають Конституція України та конституції зарубіжних країн, міжнародно-правові акти, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, Податковим кодексом України, Митним кодексом України та джерелами податкового законодавства зарубіжних країн.

Наукова новизна одержаних результатів: відповідно до мети й задач нашого дослідження робота містить нові науково обґрунтовані висновки, що є особистим внеском студента. Основні положення, які виносяться на захист, полягають у наступному:

- проведено аналіз зарубіжного досвіду непрямого оподаткування;
- проведено аналіз податкового навантаження на підприємство;
- обґрунтовано шляхи вдосконалення системи непрямого оподаткування в Україні.

Практичне значення отриманих результатів полягає у виявленні напрямків та шляхів вдосконалення системи непрямого оподаткування в Україні.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна магістерська робота складається із вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій і списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи становить 60 сторінок. Робота містить 16 таблиць, 4 рисунків, а також 5 додатків, що містяться на 11 сторінках. Список використаних джерел налічує 49 найменувань.

1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ НЕПРЯМОГО ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ

1.1. Поняття непрямих податків та їх загальна характеристика

Непрямі податки – один з ключових елементів податкової системи. Їх належне функціонування забезпечує високий рівень економічних відносин між країнами, так як непрямі податки є прямими «учасниками» імпортно-експортних відносин. Для кращого розуміння цього питання ми проаналізували основні підходи до розуміння терміну «непрямі податки» як вітчизняними, так і зарубіжними науковцями.

Під час опрацювання літературних джерел ми виділили декілька визначень непрямих податків, запропонованих польськими вченими. Наприклад, О. Буцька та його колеги вважають, що непрямі податки – це «податки на товари та послуги, які встановлюються у формі надбавки до ціни або тарифу, сплачуються покупцями при придбанні товарів та послуг і сплачуються до бюджету продавцями або рідше виробниками цих товарів і послуг» [3, с. 68].

За словами М. Кучерявенка: «Непрямі податки – це податки, які сплачуються в процесі видачі матеріальних благ, визначаються обсягом споживання, у тому числі у вигляді надбавки до ціни товару, і сплачуються споживачем» [29, с. 102].

Науковець також зазначає, що у разі непрямого оподаткування офіційним платником є продавець товарів (робіт, послуг), що є посередником між державою та споживачем товарів (робіт, послуг). Реальний платником є споживачем товару. Саме критерій збігу юридичного та фактичного платника – один з основних критеріїв розмежування прямих і непрямих податків [29, с. 103].

У механізмі функціонування непрямих податків професор А. Данілов бачить таку особливість як надійність: «Оподаткування споживання надійніше, так як людина завжди має потребу в певних товарах чи послугах, і зупинити цей процес неможливо. В той же час оподаткування доходів і прибутку в умовах економічної кризи не може бути надійним джерелом наповнення бюджету» [6, с. 28].

Я. Литвин також погоджується з думкою попереднього вченого, та стверджує, що «із точки зору вирішення фіскальних завдань непрямі податки завжди ефективніші за прямі» [18, с. 729].

Загальні ознаки непрямого податку наведено в Додатку А.

Варто зазначити, що непрямі податки мають свої переваги та недоліки. Серед переваг непрямих податків варто виокремити наступні [20, с. 59]:

1. Організаційні – непрямі характеризуються простотою сплати і регулярністю надходжень до бюджету. Призупинення та контроль надходжень непрямих податків не вимагає розширення податкового апарату.

2. Регулятивні – податки впливають на сукупне споживання, підвищуючи ціну на той чи інший продукт. При цьому особливого значення набуває стримуючий вплив держави на споживання шкідливих для здоров'я нації продуктів.

3. Політичні – прямі податки, з точки зору звичайної людини, сплачуються уряду безкоштовно, тоді як непрямі податки приховані в ціні продукту, і навіть якщо платник розуміє, що ціна плюс податок, він все одно отримує необхідний продукт.

4. Економічні – для кінцевого споживача непрямі податки зручні тим, що визначаються обсягом споживання, зручністю своєчасної сплати, близькістю до місця сплати, відсутністю примусу, втрат часу на сплату, не вимагають стягнення конкретних сум, не відносяться до заходів примусового стягнення.

Серед недоліків непрямих податків:

1. Обмеження для багатодітних сімей – фактична сплата податку проводиться главою сім'ї, а формується всіма її членами.

2. Політичні – так як право стягувати непрямі податки практично ніколи не оскаржується.

3. Соціально-економічні – непрямі податки покладаються на окремих осіб непропорційно їх капіталу чи доходу.

4. Підприємницькі – непрямі податки в умовах розвинутих ринкових відносин обмежують розміри прибутку підприємств, так як в умовах конкуренції не завжди можна збільшити ціну на суму непрямих податків, особливо у разі підвищення ставок цих податків.

Варто зазначити, що в науковій літературі наразі немає єдиної визначеної класифікації непрямих податків. Проте, узагальнюючи податкове законодавство європейських країн, можна виокремити наступні їх види (Додаток Б).

Окрім непрямих податків, що зазначені в Додатку, існує ще кілька непрямих податків, таких як податок на розкіш та податок з продажу.

У вітчизняній науковій літературі побутує більш спрощена система класифікації, яка відносить до непрямих податків тільки два види податків – ПДВ та акцизи.

Отже, непрямі податки – це важливий елемент будь-якої податкової системи, що відіграє важливу роль у формуванні державного бюджету. Непрямі податки виконують різноманітні функції. Особливе значення має фіскальна функція, оскільки непрямі податки є бюджетоутворюючими платежами, що ефективно наповнюють державний бюджет. Але не менш важливі й інші їх функції, особливо регулююча.

1.2. Законодавчо-нормативна база регулювання непрямих податків в Україні

З моменту здобуття Україною незалежності відбулося становлення її податкової системи. За період з моменту проголошення незалежності України і до наших часів податкова система зазнала значних змін.

Основним нормативно-правовим документом, що регулює сферу адміністрування ПДВ та акцизного збору, є ПКУ [30]. Що стосується митних зборів, то основні положення цього податку викладені в Митному кодексі [22].

У рамках цього дослідження зазначимо, що суттєвим недоліком національного законодавства є відсутність визначення терміну «непрямі податки» в Податковому кодексі. Саме це зумовлює плуралізм підходів до розуміння непрямих податків. На нашу думку, ця обставина негативно впливає на правове регулювання останніх. Важливо розуміти критерії поділу податків на прямі та непрямі з точки зору права, так як це дасть змогу більш правильно формувати податкову систему не тільки в теорії, а й на практиці.

Окрім того, проаналізувавши чинне податкове законодавство у сфері непрямих податків, виділимо ще декілька його недоліків:

- значний податковий тиск, який проявляється у діючих податкових ставках, штрафних за несвоєчасну сплату та пені, що створює значний податковий тягар для платників податків.

- нестабільність податкового законодавства внаслідок прийняття численних змін, поправок і доповнень

- податкова система, врегульована великою кількістю прийнятих законів та нормативно-правових актів

- наявність суттєвих протиріч і неузгодженостей у системі оподаткування.

Усе це призводить до таких наслідків, як розвиток тіньової економіки, застосування схем та податкове шахрайство. Актуальним впродовж багатьох років залишається питання застосування схем ухилення від сплати ПДВ, зокрема:

- фіктивний експорт товарів

- створення штучного кредиту

- віртуальні фінансово-економічні операції.

Варто зазначити, що повномасштабне вторгнення росії на територію нашої країни внесло ряд змін в оподаткування непрямих податків. Так, після запровадження правового воєнного стану на території України Верховна Рада України неодноразово вносила зміни до податкового законодавства. Це пов'язано з тим, що адміністрування податків занадто забюрократизоване, а тому, враховуючи потреби війни, необхідно усунути всі бюрократичні перешкоди для нормального функціонування української економіки.

На сьогодні ухвалено такі Закони України:

1. «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо особливостей оподаткування та подання звітності у період дії воєнного стану».

2. «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану».

3. «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства на період воєнного стану».

4. «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо адміністрування окремих податків в період воєнного, надзвичайного стану» (законопроект № 7234).

Розглянемо основні зміни, що стосуються непрямих податків

1. ПДВ.

Для платників податків на період воєнного стану на пальне передбачено пільгову ставку з ПДВ в розмірі 7%.

Проте таким платникам слід враховувати один нюанс: якщо за операціями з паливом, до яких застосовано пільгову ставку, вони мають від'ємне значення ПДВ, то такі платники втрачають право на відшкодування ПДВ до бюджету. Від'ємне значення може бути зараховано тільки до податкового кредиту наступного звітного періоду.

Також передбачено, що компенсаційне нарахування ПДВ щодо товарів/послуг, що постачаються/надаються для потреб оборони, або товарів, знищених внаслідок воєнних дій, не потребує, тому положення ст. 198 сек. 5 Цивільного кодексу.

Якщо постачальники товарів/послуг не зареєстрували податкові накладні з ПДВ в Єдиному реєстрі податкових накладних, покупці мають право зарахувати суму раніше сплаченого ПДВ до податкової пільги на базі наявних первинних документів.

Проте обов'язок реєструвати накладні з ПДВ тільки відстрочується, а не відміняється. Після припинення або скасування воєнного стану постачальники товарів/послуг зобов'язані впродовж шести місяців зареєструвати такі ПДВ-рахунки, а покупці – відкоригувати раніше заявлені суми ПДВ-кредиту.

Неповернення державою платникам податку на додану вартість суми бюджетного відшкодування у зв'язку з введенням воєнного чи надзвичайного стану звільняється від накладення штрафу.

З 1 квітня 2022 року на період дії воєнного стану на території України заборонено ввезення на митну територію України товарів у митному режимі імпорту суб'єктами господарювання – платниками єдиного податку I-III груп та транспортних

засобів для фізичні особи - громадяни, за винятком імпорту товарів з країни, визнаної відповідно до закону державою-окупантом та/або державою-агресором, в Україну або ввезених з території держави-окупанта (агресора) та/або з окупованій території України

2. Акцизний податок.

В умовах законодавчого воєнного чи надзвичайного стану передача платниками податків пального для військових потреб чи гуманітарної допомоги не є продажем пального, тому нарахування акцизного збору не здійснюється.

Окрім того, для інших операцій з паливом на період воєнного та надзвичайного стану встановлено пільгову ставку акцизу 0%.

Крім того, у разі неможливості реєстрації акцизної накладної в Єдиному реєстрі акцизних накладних допускається перевезення пального або спирту етилового транспортними засобами за наявності товарно-транспортної накладної, яка має включати всі відомості, що мають бути у відповідній акцизній накладній.

З 1 квітня 2022 року на період дії воєнного стану в Україні ввезення на митну територію України транспортних засобів у митному режимі імпорту фізичними особами платниками 3 групи єдиного податку за ставкою 2% бути звільнені від сплати акцизного збору.

Операції з добровільної передачі або переходу права власності на кошти, товари, у тому числі підакцизні, надання послуг Збройним Силам України та підрозділам територіальної оборони без попереднього або наступного повернення їх вартості не є операціями з продажу для цілей оподаткування.

З 1 березня 2022 року до припинення або скасування воєнного чи надзвичайного стану в Україні датою виникнення податкового зобов'язання з акцизного збору за діяльністю з продажу електричної енергії є дата зарахування (надходження) грошових коштів на банківський рахунок, або дата отримання інших видів компенсацій за електроенергію.

3. Митні платежі.

Щодо мита, то 24 березня 2022 року Верховна Рада ухвалила закон про звільнення від сплати мита та ПДВ імпорту товарів, які імпортують підприємства. Закон також звільняв від сплати мита транспортні засоби, які ввозяться громадянами.

На період дії воєнного стану суб'єкти господарювання та громадяни мають право обрати один із двох способів митного оформлення та митного контролю:

1. Спрощений спосіб, що полягає у здійсненні митного контролю та митного оформлення товарів, зокрема транспортних засобів, без сплати митних платежів, у тому числі ПДВ, акцизного збору, ввізного мита, шляхом подання декларантом митному органу первинної митної декларації без провезення поза митним контролем, без застосування фітосанітарного контролю, безпосередньо в пунктах контролю.

2. Стандартний спосіб, який передбачає, що митний контроль та митне оформлення товарів здійснюються у повній відповідності до вимог Митного кодексу України, а оподаткування імпортованих товарів здійснюється на загальних умовах, встановлених Податковим кодексом. Спрощений спосіб не поширюється на спирт, алкогольні напої та тютюнові вироби.

Таким чином, правове регулювання непрямих податків є надзвичайно важливим елементом фінансово-правового регулювання суспільних відносин. Питома вага непрямих податків у державному бюджеті є значною – доходи складають понад 50% податкових надходжень, що є суттєвою базою для забезпечення фінансової безпеки держави.

2. ОЦІНКА ВПЛИВУ НЕПРЯМИХ ПОДАТКІВ У ФОРМУВАННІ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

2.1. Непрямі податки як суттєва частина доходів Державного бюджету України

Сьогодні формування централізованих фінансових ресурсів відбувається переважно за рахунок податкових надходжень. На жаль, в останні роки в Україні відбуваються не завжди економічно обґрунтовані зміни в системі оподаткування, без відповідного прогнозування їх впливу на макро- та мікроекономічні показники.

Важливу роль у наповненні державного бюджету відіграють саме непрямі податки, завдяки яким формується лівова частина державного бюджету України. За даними Міністерства фінансів України, частка непрямих податків у загальних доходах зведеного бюджету України становить приблизно 40-45%

У табл.2.1 наведено інформацію щодо частки непрямих податків у доходах зведеного бюджету України за період з 2018 по 2022 рік.

Таблиця 2.1 – Частка непрямих податків у загальних доходах зведеного бюджету України за 2018-2022 роки

Рік	Загальні доходи (млн. грн.)	Непрямі податки (млн. грн.)	Частка непрямих податків, %
2018	1 184 278,1	528 342,6	44,613
2019	1 289 779,8	539 529,5	41,831
2020	1 376 661,6	577 742,0	41,967
2021	1 662 242,7	754 966,7	45,418
2022	2 196 273,3	582 435,3	26,519

Джерело: складено за інформацією [9]

Проаналізувавши дані табл.2.1 можна зробити висновок, що з 2018 по 2021 роки обсяг непрямих податків зростає. Особливо у 2021 році. За 2021 рік було отримано 754 966,7 млн. грн. непрямих податків, що на 177224,7 млн. грн. більше, ніж у попередньому 2020 році.

Через війну, що прийшла в нашу країну у 2022 році (це вже було згадано у першому розділі) було звільнено застосовані пільгові ставки до деяких товарів, а в

ряді випадків взагалі було звільнено від оподаткування певні товари.

Саме тому у 2022 році ми бачимо зниження надходжень непрямих податків: на 172 531,4 млн.грн. у порівняння з 2021 роком. Така динаміка добре видна на графіку 2.1.

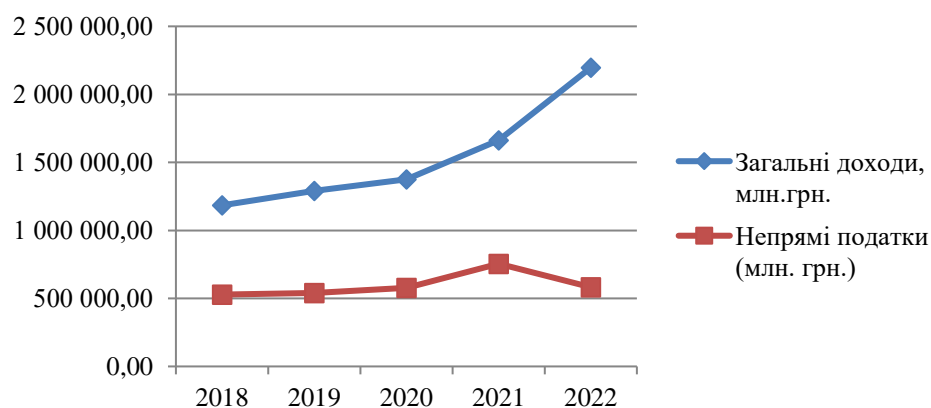

Рисунок 2.1 – Динаміка непрямих податків у загальних доходах зведеного бюджету України за 2018-2022 роки

Джерело: побудовано за інформацією [9]

Також, якщо розглядати надходження у відсотковому значенні до загальних доходів, то у 2022 році спостерігається суттєве зменшення частки непрямих податків у загальних доходах – практично в 2 рази: з 45,418% у 2021 році до 26,519% у 2022 році [9].

Далі розглянемо більш детально питому вагу кожного із непрямих податків. Дані представлені у табл.2.2.

Таблиця 2.2 – Аналіз структури непрямих податків у державному бюджеті України впродовж 2018-2021 років, млн. грн.

Показник	2018	2019	2020	2021	2022
ПДВ	374 508,2	378 690,2	400 600,1	536 489,2	467 001
%	31,62	29,36	29,1	32,27	21,26
Акциз	126 757,8	130 753,3	146 681,4	172 064	105 215,2
%	10,71	10,14	10,66	10,36	4,79
Мито	27 076,6	30 086,0	30 460,5	39 499,5	30 080,0
%	2,29	2,33	2,21	2,3	2,2

Джерело: складено за інформацією [9]

Як бачимо найбільшу частку займає податок на додану вартість, потім

акциз і найменше мито.

Співвідношення обсягів цих податків дуже добре видно на рис. 2.2.

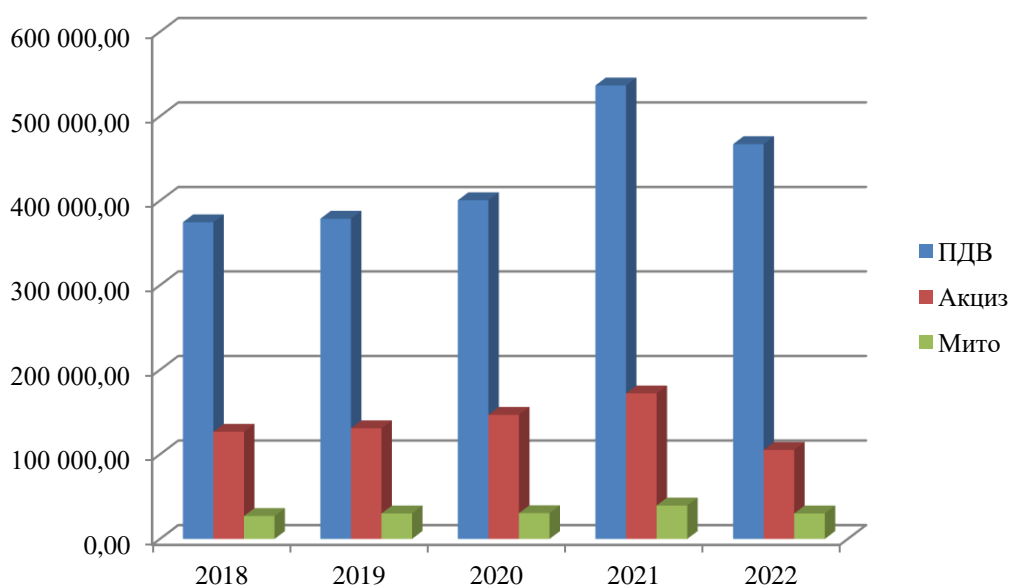

Рисунок 2.2 – Структура непрямих податків у державному бюджеті України впродовж 2018-2021 років, млн. грн.

Джерело: побудовано за інформацією [9]

Почнімо з податку який має найбільшу частку у структурі надходжень від непрямих податків до бюджету, а саме ПДВ.

Податок на додану вартість – це непрямий податок, який включається в ціну товару. Він нараховується та сплачується платниками податків до бюджету з операцій постачання товарів і послуг на митній території України, а також з операцій експорту та імпорту.

За даними таблиці 2.2 частка надходжень від ПДВ становить приблизно 30% $\pm$ 3% від загальних доходів зведеного бюджету України. У період з 2019 року по 2021 рік цей показник не має якоїсь чіткої тенденції до збільшення чи зменшення, а коливається від 27,37% у 2015 році до 32,59% у 2021 році. У 2019-20 роках спостерігається зменшення частки у структурі доходів в порівнянні з попереднім роком. До факторів, що могли б посприяти зменшенню надходження ПДВ можна віднести: скорочення обсягів виробництва та споживання, зменшення обсягу імпорту.

Якщо розглядати надходження в грошовому вимірі то можна спостерігати чітке

зростання даного податку з кожним роком. У таблиці 2.3 представлено співвідношення ПДВ з вітчизняних товарів (з урахуванням бюджетного відшкодування) та з імпортованих товарів.

Почнемо з податку, який має найбільшу частку в структурі надходжень непрямих податків до бюджету, тобто ПДВ. Це непрямий податок, який включається в ціну товару. Він нараховується та сплачується платниками податку до бюджету з операцій з постачання товарів і надання послуг на митній території України, а також з експортно-імпортованих операцій.

Згідно з табл.2.2, частка надходжень від ПДВ становить приблизно $30\% \pm 3\%$ від загальної суми доходів зведеного бюджету України. У період 2018-2021 рр. цей коефіцієнт не має чіткої тенденції до збільшення чи зменшення, але коливається від 31,62% у 2018 р. до 21,26% у 2022 р. У 2019-20 рр. частка в структурі доходів збільшується порівняно з попереднім роком. Факторами, які можуть сприяти зростанню надходжень ПДВ є: збільшення обсягів виробництва та споживання, збільшення обсягів імпорту.

У табл.2.3 показано співвідношення між ПДВ на вітчизняні товари (з урахуванням бюджетного відшкодування) та імпортовані товари.

Таблиця 2.3 – Співвідношення обсягів сплати ПДВ із вироблених в Україні та ввезених товарів впродовж 2019-2021 років (млн. грн.)

Показник	Роки				
	2018	2019	2020	2021	2022
ПДВ	374 508,2	378 690,2	400 600,1	536 489,2	467 001
З вітчизняних товарів (з урахуванням бюджетного відшкодування)	79 130,9	88 929,8	126 486,6	155 774,8	213 948,0
З імпортованих товарів	295 377,3	289 760,4	274 113,5	380 714,4	253 053,0

Джерело: складено за інформацією [9]

Що стосується акцизного збору, то це один із найпотужніших наповнювачів державного бюджету. Він також активно застосовується державою для виконання соціальних завдань, часто водночас виступаючи дестимулюючим фактором споживання підакцизних товарів.

Хоча надходження від акцизного збору втричі нижчі за надходження від ПДВ, це теж стабільний надходження до бюджету. Згідно з даними таблиці 2.2, його частка в доходах зведеного бюджету України коливається в межах 10–11%, а в грошовому вираженні демонструє поступове зростання впродовж 2018-2021 років. Однак через воєнні дії на території України його частка у 2022 році склала всього лиш 4,79% в загальній структурі доходів бюджету. У табл.2.4 наведено співвідношення акцизного податку до вироблених в Україні та імпортованих підакцизних товарів.

Таблиця 2.4 – Співвідношення обсягів сплати акцизного податку з вироблених в Україні та імпортованих підакцизних товарів (млн. грн.)

Показник	Роки				
	2018	2019	2020	2021	2022
Акциз	126 757,8	130 753,3	146 681,4	172 064	105 215,2
З вироблених в Україні товарів	72 695,5	71 343,5	82 314,9	85 044,3	61 130,8
З ввезених в Україну товарів	54 062,3	59 409,8	64 366,5	87 019,7	44 084,4

Джерело: складено за інформацією [9]

Впродовж 2018–2021 року спостерігаємо поступове зростання обсягів надходжень від акцизного податку: від 126 757,8 млн.грн. у 2018 році до 172 064 млн.грн у 2021 році.

Як і ПДВ цей податок також відреагував на воєнні дії в країні суттєвим зменшенням обсягів надходжень до бюджету: 105 215,2 млн.грн у 2022 році проти 172 064 млн.грн. у попередньому 2021 році, тобто менше на 66 848,8 млн.грн.

Найбільш нестабільна ситуація нині спостерігалася у надходженнях від митних платежів. Впродовж 2018-2021 років ми спостерігали поступове зростання надходжень цього податку (рис.2.3).

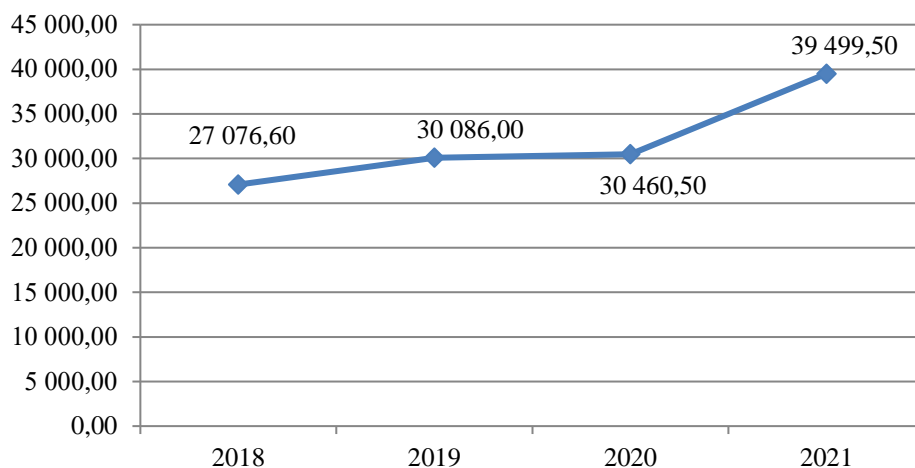

Рисунок 2.3 – Динаміка надходжень митних платежів до бюджету в 2018-2021 рр.,
млн. грн.

Джерело: побудовано за інформацією [23]

Що стосується 2022 року, то за даними Держмитслужби впродовж року в держбюджет було перераховано 300,8 млрд. грн. митних платежів [23].

Зокрема, у грудні 2022 року перераховано 36,7 млрд. грн., а всього за час дії воєнного стану в Україні (від 24 лютого) – 226,4 млрд. гривень митних платежів (рис.2.4)

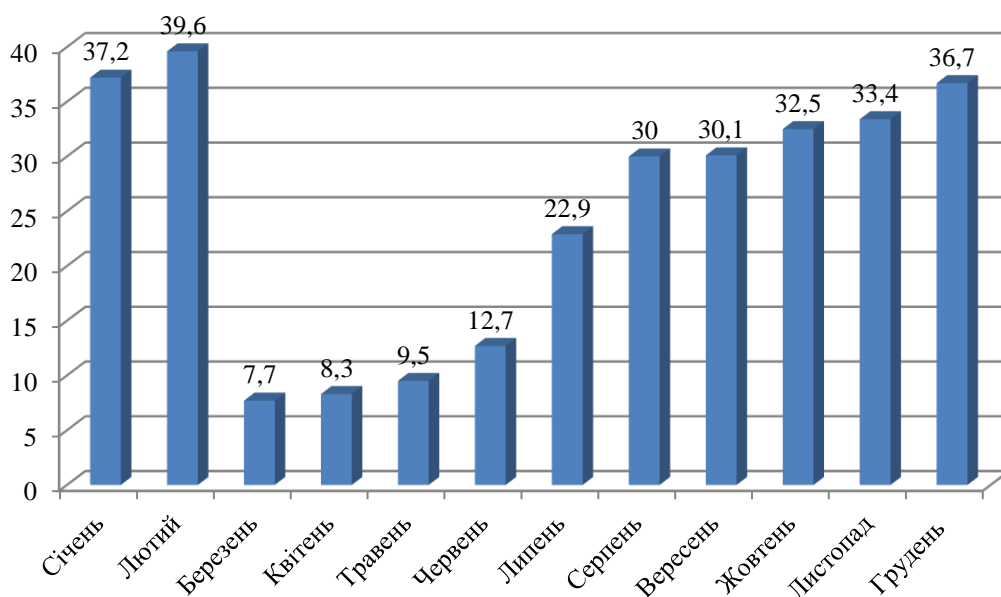

Рисунок 2.4 – Динаміка надходжень митних платежів до бюджету в 2022 році, млрд.
грн.

Джерело: побудовано за інформацією [23]

Відмітимо, що в умовах воєнного стану збережено функціональність та позитивну динаміку збільшення перерахувань митних та інших платежів до дохідної частини бюджету.

Так, показники надходжень збільшилися від 7,7 млрд. грн. у березні до 36,7 млрд. грн. у грудні.

Отже, непрямі податки відіграють важливу роль у наповненні державного бюджету в Україні. Вони є основним джерелом формування бюджету, адже понад 40% доходів бюджету складають непрямі податки.

Враховуючи те, що роль непрямих податків є дуже важливою у формуванні дохідної частини державного бюджету України, варто розробляти шляхи вдосконалення адміністрування існуючих податків в Україні, що в свою чергу забезпечить підвищення їх фіскальної ефективності.

2.2. Аналіз зарубіжного досвіду непрямого оподаткування

ПДВ як особливий вид акцизу почав впроваджуватися в 60-х рр. ХХ століття, наприклад в Бразилії – 1967 р., Данії – 1967 р., Німеччині – 1968 р., Нідерландах – 1969 р., Швеції – 1969 р., проте широкого розповсюдження отримав у 1970-х рр. Саме в цей період ПДВ був введений в Австрії – 1973 р., Бельгії – 1971 р., Великобританії – 1973 р., Ізраїлі – 1976 р., Італії – 1973 р., Колумбії – 1975 р., Кореї – 1977 р., Коста-Ріці – 1975 р., Люксембурзі – 1970 р., Норвегії – 1970 р., Панамі – 1977 р., Перу – 1973 р., Чилі – 1975 р. [32]. ПДВ поширився світом швидше, ніж будь-який інший податок у сучасній історії.

Сьогодні загальний механізм справляння ПДВ у багатьох країнах схожий. Однак існують різні підходи до ставок ПДВ, їх рівень коливається від 8% до 25%. Переважна більшість держав застосовує знижені ставки податку (від 2% до 10%) і це пов'язано з тим який вид або соціально-економічна значимість товару. Для прикладу: застосування стандартних ставок відбувається до продовольчих, медичних та дитячих

товарів. Підвищені ставки від 12% і до 23% застосовують до промислових товарів, а ставку вище 25% застосовують до предметів розкоші.

Варто зазначити, що кількість застосовуваних ставок ПДВ різна в різних країнах. Так, наприклад, у Великобританії існує всього 3 види ставок ПДВ: 20%, 5% і 0%. Деякі товари звільняються від сплати даного виду податку, або знаходяться поза системою ПДВ [14, с. 44].

Стандартна ставка 20% – основна і найпоширеніша в комерційній сфері.

Знижена ставка 5% застосовується до внутрішніх паливно-енергетичних товарів, енергозберігаючих установок та деяких будівельних робіт.

Ставкою 0% оподатковується експорт товарів з Великобританії, а також поставки деяких товарів і послуг, наприклад, дитячого одягу, книг, продуктів харчування.

Зауважимо, що ПДВ не обкладаються послуги освіти і страхування, а також організації охорони та соціальні послуги. Окрім того, ПДВ не буде застосовуватися для збору грошових коштів на благодійні заходи, а також для невиробничої діяльності, наприклад, хобі. Безумовно, при цьому варто дотримуватися певних законодавством умови.

Відзначимо, що ПДВ Великобританії формує 17% бюджету країни [14, с. 45].

ПДВ у Франції – це один з основних податків споживання, що надходять до державного бюджету. ПДВ торкається всі товарів і послуг, що спожиті або використані на території країни [28, с. 70].

Базою податку є роздрібна ціна, збільшена на суму всіх зборів і мит (без урахування ПДВ), і зменшена на суму податку, який постачальник сировини і напівфабрикатів вже сплатив.

Стандартна ставка податку на додану вартість у Франції становить 20%. Підвищена ставка доходить до 33,3% і застосовується до алкоголю, тютюнових виробів, автомобілів та інших предметів розкоші (наприклад, до хутра).

Знижені ставки [28, с. 70]:

- 10% – на деякі ліки, громадський транспорт, готелі, ресторани, квитки на спортивні та культурні заходи;

- 5,5% – їжа і книги;
- 2,1% – газети.

Законодавством Франції передбачено звільнення від сплати ПДВ шляхом його відшкодування при експортних операціях і в результаті застосування різних ставок при покупці і продажу. Крім того, від сплати ПДВ звільняються такі види діяльності: медицина і медичне обслуговування; освіта; діяльність суспільного і благодійного характеру; страхування та гральний бізнес.

Податок на додану вартість в Німеччині поширюється на всі операції з купівлі товарів та послуг. Стандартна ставка ПДВ становить 19%. Для товарів масового щоденного споживання, таких як основні продукти харчування, передбачена знижена ставка, рівна 7%. Знижена ставка поширюється на наступний перелік: рибу, м'ясо; крупи, борошно; кава, чай; молоко; овочі та фрукти; корів, овець, курей.

Серед першорядних товарів можна виокремити коляски для пересування інвалідів, протези, друковану продукцію у вигляді книг, журналів та газет. Відносно послуг, що надаються пільговий розмір податку використовується для готелів.

Окрім цього податкові закони Німеччини звільняють від ПДВ на 100% послуги страхування, медичні послуги, що надаються як установами, так і практикуючими приватними лікарями. З даного списку виключені стоматологічні послуги та послуги в галузі естетичної медицини.

Стандартна ставка ПДВ в Італії становить 22%. Передбачені пільгові тарифи для деяких товарів і послуг [31, с. 12]:

- 4% – для продуктів харчування, напоїв та сільськогосподарської продукції%
- 10% – для поставок електроенергії для застосування в певних цілях, і деяких медичних препаратів.

Експортні операції за межі Євросоюзу оподатковуються за ставкою 0%.

Оренда житлових і комерційних будівель або їх частини, як правило, звільняється від ПДВ без права на відрахування і обкладаються реєстраційним податком за ставкою 2% або 1%.

Деякі товари та послуги звільняються від ПДВ (госпіталізація і медичні послуги, освіта, страхові послуги, деякі фінансові послуги, оренда нерухомого

майна). Також існують фінансові операції, які не входять до галузі застосування ПДВ (наприклад, передача грошей, передача безперервного бізнесу).

Отже, проаналізувавши досвід країн ЄС щодо оподаткування доданої вартості можемо зробити висновок, що найвищі основні ставки ПДВ в ЄС складають 23-27% (табл.2.5).

Таблиця 2.5 – Країни ЄС з найбільш високим значенням ПДВ

Країна	Стандартна	Знижені	
Польща	23	8	5
Румунія	24	9	5
Ісландія	25,5	7	–
Хорватія	25	13	5
Греція	23	13	6
Португалія	23	13	6
Угорщина	27	18	5

Джерело: складено за інформацією [32]

Ставки ПДВ, що перевищують 23%, зустрічаємо в Польщі, Греції, Португалії (23%), Румунії (24%), Хорватії (25%), Ісландії (25,5%). Абсолютним європейським лідером зі стандартною ставкою 27% залишається Угорщина. Знижені ставки тут рівні 18 і 5%.

Середнє значення основної ставки ПДВ в Європі дорівнює 20-21%. З таким ПДВ працює бізнес в більшості держав. А ось середній розмір знижених ставок відрізняється. Найбільш високі (10-12%) – в Австрії, Бельгії, Латвії, Сербії, Словаччини, Чехії та Естонії.

Країни ЄС з найбільш привабливими зниженими ставками ПДВ згруповані в табл.2.6.

Таблиця 2.6 – Країни ЄС з найбільш привабливими зниженими ставками ПДВ

Країна	Стандартна	Знижені	
Великобританія	20	5	0
Іспанія	21	10	4
Голландія	21	6	–
Молдавія	20	8	5
Литва	21	9	5
Франція	20	10	5,5
Болгарія	20	9	–

Джерело: складено за інформацією [32]

Безумовно, найбільш приваблива система оподаткування Великобританії, яка лояльна до резидентів. Тим більше що в країні зацікавлені в іноземних інвестиціях.

Варто також відмітити, що у ряді держав створені прекрасні умови для ведення бізнесу та збудовані лояльні до бізнесменів податкові системи з основною ставкою на рівні 18-19% (табл.2.7). Для резидентів тут діють найбільш привабливі пропозиції.

Таблиця 2.7 – Оптимальні ставки ПДВ в Європі

Країна	Стандартна	Знижені	
Мальта	18	7	5
Туреччина	18	8	1
Германія	19	7	-
Чорногорія	19	7	-
Кіпр	19	9	5

Джерело: складено за інформацією [32]

Бачимо, що найоптимальніші податкові умови для міжнародного бізнесу пропонує мальтійський уряд. Бізнес на Мальті в цей момент можна назвати найбільш вигідним і привабливим в Європі.

Найнижчі ставки ПДВ в європейських країнах згруповані в табл.2.8.

Таблиця 2.8 – Найнижчі ставки ПДВ в європейських країнах

Країна	Стандартна	Знижені	
Швейцарія	8	3,8	2,5
Ліхтенштейн	7,6	3,6	2,4

Джерело: складено за інформацією [32]

Ми не випадково винесли саме Швейцарію на перше місце, хоча ставки ПДВ Ліхтенштейну ще нижчі. Справа в тому, що князівство абсолютно не зацікавлене в іноземних інвестиціях, перш за все, в силу малої площі держави. А ось швейцарський уряд може схвалити бізнес-проект, який вважатиме корисним для економіки країни.

У рамках цього дослідження варто зазначити, що найбільша різниця між стандартними та зниженими ставками характерна для Нідерландів (21% проти 6%) та Великобританії (20% проти 5%). Ці країни не застосовують інші спеціальні ставки ПДВ, але таке поєднання ставок дало їм можливість максимально використати не лише фіскальний, а й регуляторний потенціал ПДВ.

Найменша різниця між звичайною та зниженою ставками характерна для Чехії (21% та 15%), однак, у той же час знижена ставка стягнення ПДВ поширюється на широкий перелік товарів і послуг: продукти харчування, послуги з водопостачання, фармацевтична продукція, обладнання для людей з особливими потребами, пасажирські перевезення, книги, журнали, газети, послуги культури (кіно, театри), готельна діяльність тощо.

Пандемія коронавірусу COVID-19 на сьогодні вплинула на багато сфер суспільного життя. Наслідки її поширення відчують і державна влада, і великий та малий бізнес, і громадяни більшості країн світу. Реагуючи на пандемію, окремі країни для підтримки бізнесу надають часткові пільги, які передбачають повне або тимчасове звільнення від сплати певних податків, зборів, платежів.

Так, в Італії прийнята в 11.03.2020 року Директива передбачала:

- відстрочку до 31 травня від сплати податків та соціальних внесків для малого і середнього бізнесу та самозайнятих, що підлягали сплаті в період з 23 лютого по 30 квітня 2020 року;
- призупинення податкових процедур і терміну позовної давності;
- певні заходи з підтримки ліквідності компаній.

Продовжено терміни сплати податків для компаній в «червоних зонах» країни. Окрім того, відстрочка сплати всіх податків і податкові кредити надаються компаніям, які постраждають від 25-процентного падіння доходів.

Уряд Німеччини 12 червня 2020 року прийняв рішення про тимчасове зниження стандартного відсотка ПДВ з 19 до 16%, і пільгової ставки – з 7 до 5% в період з 1 липня по 31 грудня 2020 на цілях стимулювання споживчого попиту в умовах пандемії коронавірусної інфекції. Однак, з 1 січня 2021 роки ставки ПДВ знову підвищилися з 16% до 19%, а пільгова ставка зросла с 5% до 7%. Таким чином знижену ставку ПДВ відмінили.

У Великобританії бізнес може погашати заборгованість зі сплати ПДВ частинами. Спочатку британська Податкова служба HMRC запропонувала вимушеним боржникам відстрочку всіх платежів по ПДВ, які повинні були бути погашені в період з 20.03 по 30.06.2020 року. Відстрочка надавалася по 31.03.2021

року включно. Але тепер плани податкових органів змінилися, компанії можуть узгодити індивідуальний графік та виплачувати заборгованість по ПДВ рівними частинами щомісяця. Всю суму боргу можна розділити на зручну для підприємства кількість платежів – від 2 до 11. При своєчасному узгодженні графіку погашення пеня на заборгованість нараховуватися не буде.

Щоб отримати можливість виплачувати борги по ПДВ в розстрочку без штрафних санкцій, компанія-заявник зобов'язана: мати можливість оплачувати податки шляхом прямого дебетування; подати всі декларації з ПДВ, що включають звітність за 4 роки, якщо вона не була подана своєчасно; внести зміни в декларації, якщо в них були помилки; зареєструвати аккаунт на спеціальному сайті.

Надання розстрочки юридичним особам зі сплати заборгованості по ПДВ – це ще одна міра з боку HMRC, що спрямована на підтримку британського бізнесу в період пандемії коронавірусу.

В Італії схвалені податкові пільги для малого, середнього бізнесу та самозайнятих. Вони можуть відкладати свої податкові зобов'язання з податку на доходи, корпоративного податку та ПДВ на 6 місяців без відсотків.

В кінці 2020 року влада Іспанії прийняла рішення знизити ПДВ на маски, які через пандемію коронавірусу зараз зобов'язані носити всі жителі країни. Однак, в рамках даного дослідження варто зауважити, то Іспанія буде єдиною в Європейському Союзі країною, яка підвищує податки під час пандемії коронавірусу. Уряд країни поки що оголосив про підвищення податків тільки великим компаніям і на високі доходи. Наприклад, IRPF на доходи понад 200 000 євро буде підвищено на 3 пункти, а для вже зареєстрованих компаній з інвестицій в нерухомість – встановлений мінімальний податок в 15%. Подібні заходи виключили всі європейські країни, які роблять ставку на надання допомоги секторам, які найбільше постраждали від коронавірусної кризи.

Влада КНР звільнили від сплати ПДВ дрібних платників податків в провінції Хубей і знизили ставки ПДВ з 3% до 1% для дрібних платників податків в інших районах з 1 березня по 31 травня 2020 року.

Від ПДВ також звільнили «послуги способу життя», включаючи медичні послуги, послуги громадського харчування та проживання, побутові послуги (наприклад, перукарні, пральня), громадський транспорт та експрес-доставку, що надаються резидентам. Це звільнення діяло до тих пір, поки ситуація з епідемією не була взята під контроль.

Виробникам матеріалів для захисту і стримування COVID-19 надавалося повне відшкодування перенесених залишків вхідного ПДВ, включаючи залишки на початок року. Заявки на відшкодування можна було подавати щомісяця.

Відшкодування ПДВ за кредитними залишкам було введено в Китаї в 2019 році на обмеженій експериментальній основі. Пізніше цю норму довелося екстрено впровадити для допомоги компаніям, що зазнали труднощі з грошовим потоком. Паралельно звільнення від ПДВ поширювалося і на підприємства, які здійснювали транспортування захисних матеріалів.

Отже, подальший успішний розвиток будь-якої країни залежатиме від того, як країна буде реагувати на виклики різного роду криз та наскільки швидко знайде нові можливості для розвитку своєї економіки.

3. ОЦІНКА ВПЛИВУ НЕПРЯМИХ ПОДАТКІВ НА ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ НА ПРИКЛАДІ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Фінансово-економічна характеристика підприємства

Об'єктом нашого дослідження було обрано ТОВ «ЕТС-Україна», що спеціалізується на торгівлі будівельними матеріалами.

Організаційна структура ТОВ «ЕТС-Україна» побудована методом поділу за функціями, в якій кожна одиниця централізовано виконує свої функції на рівні всього підприємства, включно з внутрішніми підрозділами.

Структура системи управління ТОВ «ЕТС-Україна» набуває ієрархічної форми. В кожній посадовій інструкції визначено функції, обов'язки, права і відповідальність працівника, що займає певну посаду.

На підприємстві лінійна структура управління – управління дії проводиться одним керівником, який приймає рішення по всім питанням, несе повну відповідальність за результати діяльності. Зі сторони керівника розробляються головні цілі, контроль, організація, координація дії спеціалістів.

Аналіз техніко-економічних показників ТОВ «ЕТС-Україна» за 2020-2022 рр. згруповано в табл.3.1. Для цього скористаємося фінансовою звітністю товариства, що наведена в Додатках В, Г, Д.

За даними табл.2.1 видно, що середньорічна вартість капіталу в 2022 році становить 824,8 тис. грн. Це на 319,3 тис. грн. менше минулорічного показника, а в порівнянні із 2020 роком вартість активів зменшилася на 299,0 тис. грн. Зазначимо, що темп приросту активів ТОВ «ЕТС-Україна» за 2020-2022 роки становить -26,6%.

Бачимо, що середньорічна вартість основних засобів (за первісною оцінкою) становить в 2022 році 381,6 тис. грн. За 2022 рік вартість основних засобів зросла на 38,1 тис. грн. (темп приросту основних засобів за 2022 рік склав 11,1%). У порівнянні із 2020 роком, вартість основних засобів зросла на 105,3 тис. грн. (темп приросту за 2020-2022 роки становить 38,1%).

Таблиця 3.1 – Техніко-економічні показники ТОВ «ЕТС-Україна» за 2020-2022

роки

Показники	За рік			Абсолютне відхилення, ±		Темп приросту, %	
	2020	2021	2022	2022/ 2021	2022/ 2020.	2022/ 2021	2022/ 2020
Середньорічна вартість активів, тис. грн.	1123,8	1144,1	824,8	-319.3	-299	-27.9	-26.6
Середньорічна вартість основних засобів (за первісною вартістю), тис. грн.	276,3	343,5	381,6	38.1	105.3	11.1	38.1
Середньорічна вартість власного капіталу, тис. грн.	-118,2	-87,4	2,0	89.4	120.2	-102.3	-101.7
Реалізовано продукції, тис. грн.	867,7	878,3	3143.2	2264.9	2275.5	257.9	262.2
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	697,7	712,3	2864,1	2151.8	2166.4	302.1	310.5
Середньооблікова кількість штатних працівників, осіб	13	12	11	-1	-2	-8.3	-15.4
Чистий прибуток, тис. грн.	56,5	4,5	173,8	169.3	117.3	3762.2	207.6
Фондовіддача	3,1	2,6	8,2	5.7	5.1	222.1	162.3
Фондомісткість	0,3	0,4	0,1	-0.3	-0.2	-69.0	-61.9
Фондоозброєність	30,7	42,9	54,5	11.6	23.8	27.0	77.5
Продуктивність праці персоналу, тис. грн. / осіб	66,7	73,2	285,7	212.6	219.0	290.4	328.1
Рентабельність продукції, %	8,1	0,6	6,1	5.4	-2.0	860.5	-25.1
Рентабельність активів, %	5,0	0,4	21,1	20.7	16.0	5257.1	319.1

Джерело: розроблено автором самостійно на основі фінансової звітності ТОВ «ЕТС-Україна»

Середньорічна вартість власного капіталу склала в 2022 році 2,0 тис. грн. За 2022 рік власний капітал зріс на 89,4 тис. грн. (темپ приросту за 2022 рік склав - 102,3%). У порівнянні із показником за 2020 рік, власний капітал зріс на 120.2 тис. грн. (темп приросту становить -101,7%). Варто також сказати, що виручка від виконання в 2022 році склала 3143.2 тис. грн. За 2022 рік обсяг збуту зріс на 2264,9 тис. грн. (темп приросту за 2022 рік склав 257,9%). У порівнянні із показником за 2020 рік, обсяг виконання зріс на 2275.5 тис. грн. (темп приросту становить 262,2%).

Порівнюючи темпи приросту активів, основних засобів, власного капіталу та виручки від виконання, ми бачимо, що найбільший приріст має виручка від

виконання (257,9%). За 2021-2022 роки темп приросту власного капіталу менший темпу приросту основних засобів. цей фактор є негативним, так як збільшення основного капіталу відбувається за рахунок позичкових коштів.

Порівнюючи темп приросту власного капіталу із активами, ми бачимо, що темп приросту власного капіталу менший темпу приросту активів, що говорить про зменшення долі власного капіталу в майні підприємства. Виручка збільшується більшими темпами, ніж активи товариства, що говорить про ефективніше застосування ресурсів. Однак для того, щоб ТОВ «ЕТС-Україна» не вичерпало свої технічні та матеріальні запаси, варто нарощувати капітал пропорційно збільшенню оборотів.

Основними показниками, що характеризують ефективність застосування основних засобів та забезпечення ними, є фондоддача, фондомісткість та фондоозброєність. Бачимо, що фондоддача в 2022 році становить 8,2. Темп приросту за 2022 рік – 222,1%, що є позитивним фактором для досліджуваного підприємства.

Фондомісткість – показник, обернений до фондоддачі. В 2022 році її значення було рівне 0,1. Темп приросту показника за 2022 рік становить -69,0%, а за 2020-2022 роки – -61,9%.

Фондоозброєність в 2022 році становила 54.5 тис. грн. на одного працюючого. Цей показник у порівнянні із 2021 роком збільшився на 11,6 тис. грн., а у порівнянні з 2020 роком збільшився на 23,8 тис. грн.

Відмітимо також, що чисельність персоналу становить в 2022 році 11 осіб. За 2022 рік чисельність робітників зменшилася на 1 особу. Товариство зменшило число робітників через економічну кризу, що спричинили військові дії на території України.

Отже, позитивними змінами в діяльності є: зростання середньорічної вартості основних засобів, зростання середньорічної вартості власного капіталу, зростання прибутку, покращення фондоддачі, покращення продуктивності праці, зростання рентабельності продукції, зростання рентабельності активів, зростання рентабельності власного капіталу. Негативними є: зменшення вартості майна, скорочення штату підприємства.

Далі проведемо коефіцієнтний аналіз ліквідності за 2020-2022 роки (табл.3.2).

Таблиця 3.2 – Аналіз показників ліквідності ТОВ «ЕТС-Україна» за 2020-2022

роки

Показники	На кінець року			Абсолютне відхилення, ±	
	2020	2021	2022	2022/ 2021	2022/ 2020
Коефіцієнт покриття (поточної, загальної ліквідності)	0.9	0.9	1.1	0.2	0.2
Коефіцієнт швидкої (термінової) ліквідності	0.01	0.02	0.1	0.1	0.1
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Чистий оборотний капітал	-169.4	-165.5	38.4	203.9	207.8

Джерело: розроблено автором самостійно на основі фінансової звітності ТОВ «ЕТС-

Україна»

На кінець 2022 року коефіцієнт покриття становить 1,1. цей показник є нижчим нормованого показника (2-2,5). За 2022 рік коефіцієнт покриття збільшився на 0,2, що є позитивним фактором. У порівнянні із показником 2020 року цей показник збільшився на 0,2. На кінець 2022 року коефіцієнт швидкої ліквідності становить 0,1. цей показник є низьким і свідчить про те, що за рахунок середньо ліквідних активів підприємство не може погасити короткострокові зобов'язання в поточному році тільки на 15,0%. За 2022 рік коефіцієнт швидкої ліквідності збільшився на 0,1, що є позитивним фактором. У порівнянні із показником 2020 року цей показник збільшився на 0,1. Чистий оборотний капітал на кінець 2022 року становить 38,4 тис. грн., це на 203.9 тис. грн. більше минулорічного показника та на 207.8 тис. грн. більше показника 2020 року.

Проведемо аналіз фінансового стану ТОВ «ЕТС-Україна» за 2020-2022 рр. (табл.3.3).

Коефіцієнт платоспроможності становить на кінець 2022 року становить 0,2. цей показник є низьким і свідчить про те, що власний капітал не становить більшої частини майна. За 2022 рік значення показника зросло на 0,2, а у порівнянні із 2020 роком, значення показника платоспроможності зросло на 0,2.

Коефіцієнт фінансової стійкості становить на кінець 2022 року 0,2. цей показник є нижчим рекомендованого рівня (0,6), що є негативним фактором. За 2022

рік досліджуваний показник збільшився на 0,2, а в порівнянні із 2020 роком – збільшився на 0,2.

Таблиця 3.3 – Аналіз показників фінансового стану та платоспроможності ТОВ «ЕТС-Україна» за 2020-2022 роки

Показники	На кінець року			Абсолютне відхилення, ±	
	2020	2021	2022	2022/ 2021	2022/ 2020
Коефіцієнт платоспроможності (фінансової незалежності, автономності)	-0.1	-0.1	0.2	0.2	0.2
Коефіцієнт фінансової стійкості	-0.1	-0.1	0.2	0.2	0.2
Коефіцієнт фінансової залежності	1.1	1.1	0.8	-0.2	-0.2
Коефіцієнт фінансового ризику (фінансового левериджу)	-14.6	-13.5	5.6	19.1	20.2
Коефіцієнт загальної платоспроможності	0.9	0.9	1.2	0.3	0.2
Коефіцієнт поточної платоспроможності	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Коефіцієнт довготермінового залучення позикових коштів	-0	-0	0	0	0
Коефіцієнт короткострокової заборгованості	1	1	1	0	0

Джерело: розроблено автором самостійно на основі фінансової звітності ТОВ «ЕТС-Україна»

Коефіцієнт фінансової залежності склав на кінець 2022 року 0,8. У порівнянні з 2021 роком значення показника зменшилося на 0,2, а в порівнянні із 2020 роком значення коефіцієнта фінансової залежності зменшилося на 0,2.

Коефіцієнт фінансового левериджу склав на кінець 2022 року 5,6. У порівнянні із 2021 роком, значення показника зросло на 19,1, а в порівнянні із 2020 роком значення коефіцієнта фінансового левериджу зросло на 20,2.

Коефіцієнт загальної платоспроможності склав на кінець 2022 року 1,2. У порівнянні із 2021 роком, значення показника зросло на 0,3, а в порівнянні із 2020 роком значення коефіцієнта загальної платоспроможності зросло на 0,2.

Показники ділової активності ТОВ «ЕТС-Україна» за 2020-2022 рр. згруповано в табл.3.4.

Так, ми бачимо, що в 2022 році коефіцієнт оборотності активів склав 1,1, що на 0,3 більше показника за 2021 рік та на 0,3 більше значення оборотності активів за 2020

рік. Тривалість обороту активів в 2022 році становить 342,2 днів, що є низьким показником.

Таблиця 3.4 – Аналіз показників ділової активності ТОВ «ЕТС-Україна» за 2020-2022 роки

Показники	За рік			Абсолютне відхилення, ±	
	2020	2021	2022	2022/ 2021	2022/ 2020
Коефіцієнт оборотності активів	0.8	0.8	1.1	0.3	0.3
Тривалість обороту активів, днів	466.3	468.9	342.2	-126.7	-124.1
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	0.8	0.8	1.2	0.4	0.4
Період погашення дебіторської заборгованості, днів	435.9	427.6	294.8	-132.7	-141.1
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	51.5	52.3	21.3	-31.0	-30.2
Період погашення кредиторської заборгованості, днів	7.0	6.9	16.9	10.0	9.9

Джерело: розроблено автором самостійно на основі фінансової звітності ТОВ «ЕТС-Україна»

Відзначимо, що за 2022 рік тривалість обороту активів зменшилась на 126.7 днів. Коефіцієнт оборотності запасів підприємства склав в 2022 році 1,2, що на 0,4 більше показника за 2021 рік та на 0,4 більше значення оборотності запасів за 2020 рік. Тривалість обороту запасів в 2022 році становить 1,2 днів, що є нормальним показником.

За 2022 рік тривалість обороту запасів зменшилась на 132,7 днів. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості склав в 2022 році 21,3, що на 31,0 менше показника за 2021 рік та на 30,2 менше значення оборотності дебіторської заборгованості за 2020 рік.

Період погашення дебіторської заборгованості в 2022 році становить 16,9 днів, що є низьким показником. За 2022 рік термін погашення заборгованості збільшився на 10 днів.

Отже, аналіз показав, що підприємство є прибутковим, прибуток в 2022 році становить 173,8 тис. грн., що на 169,3 тис. грн. більше минулорічного показника.

3.2. Аналіз податкового навантаження на підприємство

Аналіз складу та структури податкових платежів можна провести виходячи з даних податкової та фінансової звітності підприємства (форма №2 «Звіт про фінансові результати»; податкова декларація з ПДВ; податкова декларація з податку на прибуток). Розглянемо динаміку у розрізі податків та проаналізуємо структуру податкових платежів, сплачених підприємством ТОВ «ЕТС-Україна» за 2019–2022 рр. у табл.3.5 та табл.3.6.

Таблиця 3.5 – Аналіз динаміки податкових платежів, сплачених підприємством ТОВ «ЕТС-Україна» за 2019–2022 рр.

Податок	Роки				Зміни в абсолютних величинах 2022 р. від 2019 р.	Темпи зростання (зниження) 2022 р. у % до 2019 р.
	2019	2020	2021	2022		
Податок на прибуток	39,6	6,4	1,0	38,1	-1,5	96,21
ПДВ	137,4	95,7	48,3	135,6	-1,8	98,69
ПДФО	101,4	62,8	20,8	97,5	-3,9	96,15
Військовий збір	12,3	5,1	4,9	8,3	-4,0	67,48
Всього	290,7	170,0	75,0	279,1	-11,6	96,01

Джерело: розроблено автором самостійно на основі фінансової звітності ТОВ «ЕТС-Україна»

Як бачимо на кінець 2022 року розмір сплаченого податку на прибуток склав 38,1 тис. грн., що на 37,1 тис. грн. більше, ніж у попередньому 2021 році.

Проаналізувавши структуру податкових платежів, які були сплачені підприємством ТОВ «ЕТС-Україна» за 2019–2022 рр., зауважимо, що найбільше було сплачено податку на додану вартість (в загальній структурі податкових платежів у 2022 році – 48,5%).

Дещо менше (34,9% в загальній структурі сплачених податків у 2022 році) підприємство сплатило ПДФО. Питома вага сплаченого податку на прибуток у 2022 році становить 13,6%. Найменше підприємство сплачувало військового збору – на кінець 2022 році питома вага цього податку становить 3,0%.

Таблиця 3.6 – Аналіз структури податкових платежів, сплачених підприємством ТОВ «ЕТС-Україна» за 2019-2022 рр.

Податок	Роки							
	2019		2020		2021		2022	
	Сума, тис.грн.	Питома вага,%	Сума, тис.грн.	Питома вага,%	Сума, тис.грн.	Питома вага,%	Сума, тис.грн.	Питома вага,%
Податок на прибуток	39,6	13,6	6,4	3,8	1,0	1,3	38,1	13,6
ПДВ	137,4	47,3	95,7	56,3	48,3	64,4	135,6	48,5
ПДФО	101,4	34,9	62,8	36,9	20,8	27,7	97,5	34,9
Військовий збір	12,3	4,2	5,1	3,0	4,9	6,5	8,3	3,0
Всього	290,7	100,0	170,0	100,0	75,0	100,0	279,5	100,0

Джерело: розроблено автором самостійно на основі фінансової звітності ТОВ «ЕТС-Україна»

Що стосується непрямих податків та вирахувань з доходу підприємства, то їх розмір також суттєво збільшився у порівнянні з попереднім 2021 роком: на 204,1 тис. грн. у порівнянні з 2021 роком, та на 109,1 тис. грн. у порівнянні з 2020 роком.

Податкове навантаження – це показник, що характеризує діяльність держави, в межах обраної податкової політики, щодо оподаткування господарської діяльності суб'єктів господарювання.

Розрахунок податкового навантаження наведений у формулі 3.1.

$$\text{ППП} = \text{ПП} \times 100\% \quad (3.1)$$

де, ПП – сума нарахованого податку на прибуток;

Д – сума доходу, що враховується при визначенні об'єкта оподаткування.

Розрахувавши рівень податкового навантаження в Україні впродовж 2012-2022 років (шляхом ділення податкових надходжень зведеного бюджету до ВВП), спостерігається тенденція до зростання рівня податкового навантаження впродовж 2020-2022 рр. (табл.3.7).

Таблиця 3.7 – Розрахунок податкового навантаження в Україні у 2012-2022 роки

Показник	Роки					
	2012	2013	2019	2020	2021	2022
Податкові надходження до Зведеного бюджету, млн. грн.	360 567	353 968	367 512	507 636	650 782	828 159
Валовий внутрішній продукт (в фактичних цінах), млн. грн.	1 459 096	1 522 657	1 586 915	1 988 544	2 385 367	2 982 920
Рівень податкового навантаження, %	24,71	23,25	23,16	25,53	27,28	27,76

Джерело: розроблено автором самостійно на основі фінансової звітності ТОВ «ЕТС-Україна»

Це свідчить про поступове зростання загальних витрат суб'єктів господарювання, а також така тенденція стимулює існування тіньового сектору економіки.

Для визначення податкового навантаження на вітчизняних підприємствах державними податковими органами України розроблена методика, за якою податкове навантаження на прибуток розраховується на базі інформації, наведеної в Декларації з податку на прибуток, як відношення нарахованої суми податку на прибуток до скоригованого валового доходу.

Розрахуємо рівень податкового навантаження на ТОВ «ЕТС-Україна» (табл.3.8).

Згідно Інформації податкових органів, рівень податкового навантаження з податку на прибуток по торговельній галузі, а саме торгівля будівельними матеріалами, становить 1,50%. Порівнюючи отримані дані, можна зробити висновок, що фактичні показники рівня податкового навантаження на підприємство значно вищі за середньогалузевий показник.

Таблиця 3.8 – Розрахунок податкового навантаження на ТОВ «ЕТС-Україна» за період 2013-2022 рр.

№ п/п	Дохід, що враховується при визначенні об'єкта оподаткування, грн.	Нарахована до сплати річна сума податку на прибуток, грн.	Сума усіх податків, грн..	Рівень податкового навантаження, %	Загальне податкове навантаження, %
2019	138 300	39 600	290 700	28,63	210,19
2020	63 200	6 400	170 000	10,12	268,99
2021	5 500	1 000	75 000	18,18	1363,63
2022	211 900	38 100	279 100	17,98	131,71

Джерело: розроблено автором самостійно на основі фінансової звітності ТОВ «ЕТС-Україна»

Отже, можемо сказати, що ТОВ «ЕТС-Україна» є платником податку на прибуток на загальних засадах з високим рівнем податкового навантаження та загальним податковим навантаженням.

3.3. Шляхи вдосконалення системи непрямого оподаткування в Україні

Для вдосконалення системи непрямого оподаткування в Україні, на нашу думку, необхідні наступні кроки:

1. Насамперед необхідно вирішити проблеми з ПДВ, оскільки це найбільш фіскально-ефективний податок серед непрямих податків. Удосконалення системи оподаткування ПДВ вимагає наступних кроків:

1.1. Вдосконалення національного законодавства щодо оподаткування ПДВ та завершення адаптації до вимог ЄС.

Завершення адаптації законодавства з ПДВ до вимог ЄС, яку Україна зобов'язалася здійснити відповідно до Угоди про партнерство та співробітництво між нашою державою та ЄС, стане запорукою успіху майбутньої інтеграції країни до європейської спільноти .

1.2. Перегляд пільг з ПДВ та видалення тих, що вважаються збитковими для

бюджету.

Хоча ці пільги й створені для соціального ефекту, виникає питання щодо раціональності їх запровадження. Очевидно, що необхідно перейняти практику європейських країн і застосовувати нижчі ставки ПДВ. Це, в свою чергу, дасть змогу скасувати деякі пільги та дещо спростити процедуру адміністрування.

1.3. Запровадження диференційованих ставок ПДВ.

Цей крок зменшить негативний вплив високої стандартної ставки на рівень добробуту неможливих. На перший погляд, така ідея значно ускладнить адміністрування ПДВ, але насправді в Україні давно практикується диференціація ставок ПДВ (діє нульова ставка ПДВ).

1.4. Вчасно відшкодувати ПДВ і не допускати накопичення старих та появу нових боргів.

Даний крок зміцнить авторитет України на міжнародній арені та забезпечить відновлення обхідних коштів суб'єктів господарювання.

1.5. Спростити та вдосконалити систему адміністрування ПДВ за допомогою автоматизованої системи обміну інформацією.

Таким кроком країна зможе підвищити ефективність контролю за фінансовими потоками від сплати ПДВ та дати змогу швидше виявляти податкові правопорушення.

2. Для вдосконалення системи оподаткування акцизного податку необхідно:

2.1. Поступове набувати національні ставки акцизного збору на тютюнові вироби до прийнятих в ЄС.

2.2. Розширювати сферу застосування нульової ставки акцизного збору.

2.3. Запроваджувати належний нагляд за виробництвом і торгівлею алкогольними напоями та спиртом, не допускати несплату акцизного збору.

2.4. Впроваджувати інноваційні технології та вдосконалювати існуючі електронні системи контролю за обігом підакцизних товарів.

2.5. Знижувати чинну ставку акцизного збору з метою виведення ринку підакцизних товарів із тіні.

3. Для збільшення митних надходжень необхідно, на нашу думку:

3.1. Модернізувати Державну митну службу України.

3.2. Боротися з контрабандою та шахрайством

3.3. Створити прозорий механізм застосування спрощеного порядку митного оформлення та розширювати повноваження митних органів.

3.4. Посилити контроль за наданням державними органами митних переваг з метою недопущення неправомірних податкових пільг.

Отже, наразі система непрямих оподаткування потребує реформування та подальшого вдосконалення з урахуванням досвіду країн-членів ЄС. Одним із основних напрямків модернізації непрямих податків в Україні на сьогодні є адаптація українського законодавства до встановлених вимог ЄС, боротьба з тіньовою економікою та посилення контролю державних органів за адмініструванням податків.

ВИСНОВКИ

Таким чином, дослідивши вплив непрямих податків на фінансово-господарську діяльність підприємства можемо зробити наступні висновки:

1. Розглянувши поняття непрямих податків та надати їх загальну характеристику можемо сказати, що непрямі податки є важливим елементом будь-якої податкової системи та відіграють важливу роль у формуванні державного бюджету. Непрямі податки виконують різноманітні функції. Особливе значення має фіскальна функція, оскільки непрямі податки є бюджетоутворюючими платежами, що ефективно наповнюють державний бюджет. Але не менш важливі й інші їх функції, особливо регулююча.

2. Вивчивши законодавчо-нормативну базу регулювання непрямих податків в Україні ми з'ясували, що правове регулювання непрямих податків є надзвичайно важливим елементом фінансово-правового регулювання суспільних відносин. Питома вага непрямих податків у державному бюджеті є значною – доходи складають понад 50% податкових надходжень, що є суттєвою базою для забезпечення фінансової безпеки держави

3. Розглянувши непрямі податки як суттєву частину доходів Державного бюджету України, ми вияснили, що непрямі податки відіграють важливу роль у наповненні державного бюджету в Україні. Вони є основним джерелом формування бюджету, адже понад 40% доходів бюджету складають непрямі податки.

Враховуючи те, що роль непрямих податків є дуже важливою у формуванні дохідної частини державного бюджету України, варто розробляти шляхи вдосконалення адміністрування існуючих податків в Україні, що в свою чергу забезпечить підвищення їх фіскальної ефективності.

4. Провівши аналіз зарубіжного досвіду непрямого оподаткування ми дійшли висновку, що подальший успішний розвиток будь-якої країни залежатиме від того, як країна буде реагувати на виклики різного роду криз та наскільки швидко знайде нові можливості для розвитку своєї економіки.

5. Аналіз економічної діяльності підприємства ТОВ «ЕТС-Україна» показав, що підприємство є прибутковим, прибуток в 2022 році становить 173,8 тис. грн., що на 169,3 тис. грн. більше минулорічного показника.

6. Аналіз податкового навантаження на підприємство ТОВ «ЕТС-Україна» показав, що підприємство є платником податку на прибуток на загальних засадах з високим рівнем податкового навантаження та загальним податковим навантаженням.

7. Наразі система непрямих оподаткування потребує реформування та подальшого вдосконалення з урахуванням досвіду країн-членів ЄС. Одним із основних напрямків модернізації непрямих податків в Україні на сьогодні є адаптація українського законодавства до встановлених вимог ЄС, боротьба з тіньовою економікою та посилення контролю державних органів за адмініструванням податків.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Атаманчук Н.І. Принципи непрямого оподаткування. *Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут. Політологія. Соціологія. Право»*. 2018. Вип. 4. (40). С. 81-85. URL: http://ir.nusta.edu.ua/bitstream/123456789/5463/1/4907_IR.pdf (дата звернення: 27.01.2023).
2. Атаманчук Н.І. Функції непрямого оподаткування. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2018. № 6. С. 189–192. URL: http://www.lsej.org.ua/6_2018/51.pdf (дата звернення: 24.01.2023).
3. Буцька О.Ю., Тимошенко О.В., Продай І.А. Непрямі податки: економічна сутність, види, переваги та недоліки. *Інвестиції: практика та досвід*. 2015. №8. С. 67-72. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/8_2015/15.pdf (дата звернення: 22.01.2023).
4. Гнидюк І. Аналітичний огляд фіскальної ефективності непрямих податків в сучасних умовах. *Збірник наукових праць ЛОГОΣ*, 2020. № 14. С. 29–32.
5. Головка А. Проблеми податкової системи: проблема подвійного оподаткування. *Економічні проблеми сталого розвитку: матеріали Всеукраїнської науково-технічної конференції студентів, аспірантів і молодих учених присвяченої 80-річчю від дня народження професора Олега Балацького, м. Суми, 21-25 квітня 2017 р. Суми: Сумський державний університет, 2017. С. 96-97.*
6. Данилов А.Д. Эффективность налогообложения добавленной стоимости в Украине. *Інвестиції: практика та досвід*. 2009. №1. С. 28–33. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/ipd_2009_1_8.pdf (дата звернення: 22.01.2023).
7. Дема Д.І., Гнидюк І.В., Уманець Л.В. Оцінка фіскальної ефективності непрямих податків в сучасних умовах. *Сучасний стан та перспективи розвитку фінансової системи України: збірник наукових праць ІХ Всеукраїнської науково-*

практичної Інтернет–конференції. Вінниця: Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ КНТЕУ, 2020. С. 50-57.

8. Державна Казначейська Служба України: «Звіт про виконання Державного бюджету України за 2014-2022 роки». URL: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/index> (дата звернення: 31.01.2023).

9. Доходи зведеного бюджету України. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/cons/income/2022/> (дата звернення: 28.01.2023).

10. Дугар Т.Є. Проблема адміністрування податку на додану вартість на сучасному етапі. *Економіка і суспільство. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит*. 2016. Вип. 2. С. 689-693.

11. Зайцев О.В. Податковий менеджмент : підручник. Суми: СумДУ, 2017. 412 с.

12. Закон України «Про систему оподаткування». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1251-12#Text> (дата звернення: 29.01.2023).

13. Іванишина О.С., Прокопенко І.А., Панура Ю.В. Удосконалення податкової системи як фактор підвищення фінансової безпеки держави. *Ефективна економіка*. 2021. № 4. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8775> (дата звернення: 28.01.2023).

14. Карпенко С.П. Оподаткування доданої вартості: європейський досвід та українські реалії. *Ефективна економіка*. № 12. 2015. с.43-48.

15. Кернична Г.Ю., Юрчишена Л.В. Фіскальна значимість непрямого оподаткування у доходах державного і місцевих бюджетів України. *Фінансова система країни: тенденції та перспективи розвитку*: матеріали VIII Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції, Національний університет «Острозька академія», 22 жовтня, 2021, С. 62-64.

16. Кміть В.М., Петрів І.Г. Фіскальна ефективність непрямих податків в Україні. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2019. № 4 (66). С. 119-125.

17. Козловський В.Л. Податкове шахрайство та методи боротьби з ним. *Економічні проблеми сталого розвитку*: матеріали Всеукраїнської науково-технічної

конференції студентів, аспірантів і молодих, присвяченої 80-річчю від дня народження професора Олега Балацького, м. Суми, 21-25 квітня 2017 р. Суми: СумДУ, 2017. С. 123-124.

18. Литвин А.Я. Непряме оподаткування в Україні: сучасний стан та напрями вдосконалення. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. №11. С. 728-733. URL: <http://www.global-national.in.ua/archive/11-2016/153.pdf> (дата звернення: 22.01.2023).

19. Лободіна З., Кізима А., Марущак Л. Оцінювання фіскальної та регулюючої ролі податку на додану вартість. *Галицький економічний вісник*. – 2020. № 6 (67). С. 119-136.

20. Лошкарева Н.С. Прямые и непрямые налоги в Украине и пути их реформирования. *Науковий вісник: фінанси, банки, інвестиції*. 2009. №2(3). С. 58-60. URL: http://fbi.cfuv.ru/wp-content/uploads/2017/09/nv_2-2009.pdf (дата звернення: 22.01.2023).

21. Мартиненко В.В. Передумови модернізації фіскальної політики України у сфері непрямого оподаткування. *Modern Economics*. 2019. №16. С. 76-80. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V16\(2019\)-11](https://doi.org/10.31521/modecon.V16(2019)-11) (дата звернення: 22.01.2023).

22. Митний кодекс України (Закон України). № 4495-VI. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4495-17> (дата звернення: 21.01.2023).

23. Митні платежі в бюджет-2022. URL: <https://finbalance.com.ua/news/mitni-platezhi-v-byudzheth-2022-u-berezni-bulo-77-mlrd-hrn-u-hrudni---367-mlrd-hrn> (дата звернення: 29.01.2023).

24. Непряме оподаткування. Правова сутність та адміністрування: наук.-практ. посіб./ Д.О. Гетманцев, В.Л. Форсюк, Н.В. Бойко. К.: Юрінком Інтер, 2013. 336 с.

25. Осмятченко В.О., Білобровенко Т.В. Ефективність оподаткування податком на додану вартість на макро- та мікрорівнях. *Управління розвитком*. 2018. № 2 (192). С. 91-101.

26. Паславська Р. Залежність величини ПДВ надходжень до державного бюджету України від основних макроекономічних чинників. *Формування ринкової*

економіки в Україні. 2020. Вип. 43. С.116-126. DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/meu.2020.43.0.3023> (дата звернення: 29.01.2023).

27. Плікус І.Й., Жукова Т.А., Зайцев О.В. Порівняльний аналіз податкового навантаження в Україні та світі. *Синергетичні драйвери розвитку обліку, податкового аудиту та бізнес-аналітики*: збірник тез матеріалів Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. Ірпінь: Університет ДФС України, 2021. С.614-618.

28. Подаков Є.С. Актуальні проблеми та порівняння сплати податку на додану вартість в Україні і країнах Європейського Союзу. *Таврійський науковий вісник. Економічні науки.* 2016. № 95. С. 66-77.

29. Податкове право України: кредитно-модульний курс: навчальний посібник [для студ. вищ. навч. закл.] / авт.кол. за ред.. Л.К. Воронової, М.П. Кучерявенка. Київ: Правова єдність. 2009. 485 с.

30. Податковий кодекс України від № 2756-VI від 2 грудня 2010 р. Державна фіскальна служба України. URL: <http://sfs.gov.ua/nk> (дата звернення: 02.02.2023).

31. Редько І., Соболев В., Грицак О. Удосконалення ПДВ в Україні з урахуванням зарубіжного досвіду. *Фінанси України.* 2015. № 9. С. 11-15.

32. Приварський Ю.Ю. Актуальні питання оподаткування податком на додану вартість в Україні та європейський досвід. *Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право».* 2020. № 1(21). URL: <http://lj.oa.edu.ua/articles/2020/n1/20pyuted.pdf> (дата звернення: 01.02.2023).

33. Сайт Державної казначейської служби. URL: <https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage> (дата звернення: 01.02.2023).

34. Сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/cons/income/2021/> (дата звернення: 01.02.2023).

35. Самусевич Я.В., Височина А.В. Податкове планування та основи податкової оптимізації (навчальний посібник). Суми: Сумський державний університет. 2021. 344 с.

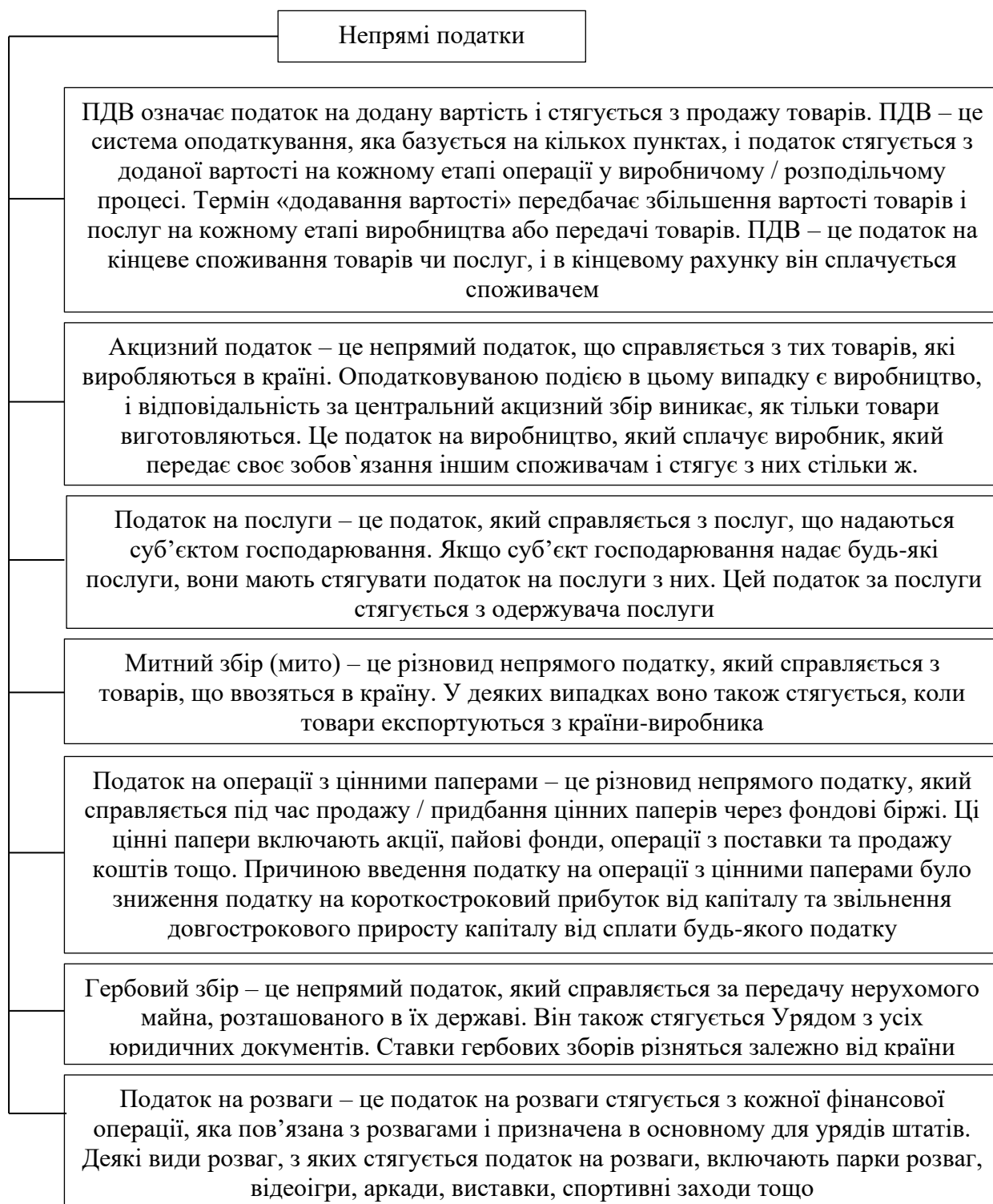
36. Семенченко Н.В., Рощина Н.В., Борданова Л.С. Акцизний податок: сучасні тенденції та проблематика. *Агросвіт*. 2020. № 10. С. 16-23. DOI: 10.32702/2306-6792.2020.10.16. (дата звернення: 29.01.2023).
37. Слатвінська М.О. Аналіз фіскальної ефективності та регулюючої ролі податку на додану вартість. *Приазовський економічний вісник*. 2018. Випуск 1(06). С. 148-153.
38. Соколовська А.М. Оцінка наслідків реформування податкової системи України в контексті показників податкового навантаження. *Бізнес Інформ*. 2020. №7. С. 214-223. DOI: 10.32983/2222-4459-2020-7-214-223 (дата звернення: 24.01.2023).
39. Томнюк Т.Л. Концептуальні підходи до визначення сутності прямих та непрямих податків. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки*. 2019. Вип. 1. С. 183-195.
40. Шуневич А.С. Фіскальна ефективність акцизного податку як складова оптимізації системи непрямого оподаткування. *Accounting & Finance/Oblik i Finansi*. 2020. №4 (90). С.82-88.
41. Шуневич А.С. Фіскальна ефективність податку на додану вартість в контексті оптимізації непрямого оподаткування. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2020. № 1 (57). С. 66-72.
42. Юрчишена Л.В., Шевчук Ю.І. Концептуальні засади адміністрування та фіскальний потенціал акцизного податку в Україні. *Фінанси, облік, банки*. 2019. № 1 (24). С. 102-112.
43. Юрчишена Л.В., Кернична Г.Ю. Концептуальні засади фіскальної ефективності непрямого оподаткування в Україні. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки*. 2021. № 6, 122-126.
44. Akhor S.O., Ekundayo O.U. The impact of indirect tax revenue on economic growth: The Nigerian experience. *Igbinedion Univ. J. Account*. 2016. №2. PP. 62-87.
45. Bazgan R.M. The impact of direct and indirect taxes on economic growth: An empirical analysis related to Romania. *In Proceedings of the 12th International Conference on Business Excellence*. Bucharest, Romania, 21-25 March 2018; PP. 114-127.

46. Kagan J. Indirect Tax: Definition, Meaning, and Common Examples. URL: <https://www.investopedia.com/terms/i/indirecttax.asp> (дата звернення: 21.01.2023).
47. Ikeokwu Q.C.; Micah, L.C. Indirect taxes and economic growth in Nigeria. *Adv. J. Manag. Account. Financ.* 2019ю № 4. PP. 13-31.
48. Omodero, C.O. The Consequences of Indirect Taxation on Consumption in Nigeria. *J. Open Innov. Technol. Mark. Complex.* 2020, № 6. DOI: 10.3390/joitmc6040105 (дата звернення: 29.01.2023).
49. Stashchuk O., Boiar A., Shmatkovska T. Analysis of fiscal efficiency of taxation in the system of filling budget funds in Ukraine. *AD ALTA: Journal of interdisciplinary research.* 2020. Vol. 11, Issue 1, Special Issue XVII. PP. 47-51.

Загальні ознаки непрямого податку [24, с. 30]

№ п/п	Ознаки
1	Законність визначення податку що полягає у визначенні його державним органом, визначеним Конституцією, у заздалегідь визначеному порядку (принцип не завжди дотримується в нашій країні з точки зору зміни елементів відповідного податку)
2	Гласність податку, що полягає в односторонньому здійсненні державою права стягувати податок на власній території (виконання податкового суверенітету), що відповідає публічно-правовому обов'язку платника податків сплачувати податок
3	Зобов'язання сплачувати податок, що включає загальний обов'язок платників податків виконувати свої державні зобов'язання щодо сплати податків
4	Майновий характер податку, який полягає у сплаті податку переважно грошима, в окремих випадках іншими активами
5	Перехід права власності в процесі сплати податку, що полягає у примусовому відчуженні частини активів платника податків у процесі оподаткування на користь держави
6	Встановлений порядок сплати податку, який передбачає належне виконання податкового зобов'язання платника податку тільки з дотриманням усіх встановлених процедур його сплати (нарахування податку, подання декларації, сплата податку) Встановлений порядок сплати податку, який забезпечує належне виконання платником податків податкового зобов'язання тільки за всіма встановленими процедурами його сплати (нарахування податку, подання податкової звітності, сплата податку)
7	Нецільовий характер податку полягає також у зарахуванні податку до загального фонду державного бюджету або бюджету комуни без заздалегідь визначеної мети його застосування. В Україні ця ознака порушується саме щодо непрямих податків, багато з яких передбачають цільове застосування коштів, отриманих у податковому процесі, як виняток із загального правила (наприклад, акцизний збір на нафтопродукти)
8	Примусовий платіж, що передбачає можливість застосування державного примусу в податковому процесі, не виключаючи в принципі добровільної сплати податку
9	Беззастережність, яка передбачає сплату податків незалежно від умов та неможливість повернення сплаченого податку відповідно до закону
10	Індивідуальна безоплатність, яка передбачає неможливість фізичної особи-платника податків отримати еквівалент від держави за сплату податку і водночас передбачає обов'язок держави забезпечити гарантований рівень соціального життя для власних платників податків, які мають право на це

Види непрямих податків [18]

Баланс на 31 грудня 2020 року

Актив балансу	Код рядка	На початок року	На кінець року
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000		
- первісна вартість	1001		
- накопичена амортизація	1002		
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1.2	1.2
Основні засоби	1010	27.2	78.3
- первісна вартість	1011	236.5	316.1
- знос	1012	209.3	237.8
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції:			
- які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
- інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	28.4	79.5
II. Оборотні активи			
Виробничі запаси	1101	975.7	1125.7
Незавершене виробництво	1102		
Готова продукція	1103		
Товари	1104		
Поточні біологічні активи	1110		
Векселі одержані	1120		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	1125	10.1	
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
- за виданими авансами	1130		
- з бюджетом	1135	0.8	1.7
- з нарахованих доходів	1140		
- із внутрішніх розрахунків	1145		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	7.7	13.4
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Грошові кошти та їх еквіваленти	1165	0.1	0.1
Готівка	1166	0.1	0.1
Рахунки в банках	1167		
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190	0.8	3.6
Всього за розділом II.	1195	995.2	1144.5
III. Необоротні активи, утримувані для продажу та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	1023.6	1224

Пасив балансу	Код рядка	На початок року	На кінець року
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	0.1	0.1
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410		
Емісійний дохід	1411		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-146.5	-90.0
Неоплачений капітал	1425		
Вилучений капітал	1430		
Інші резерви	1435		
Усього за розділом I.	1495	-146.4	-89.9
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Усього за розділом II.	1595		
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		1.6
Векселі видані	1605		
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1610		
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1615	16.5	4.8
Поточні зобов'язання за розрахунками:			
- з одержаних авансів	1635		
- з бюджетом	1620	43.2	17.9
- за розрахунками зі страхування	1625	10.0	10.6
- за розрахунками з оплати праці	1630	20.7	21.8
- за розрахунками з учасниками	1640		
- із внутрішніх розрахунків	1645		
- за страховою діяльністю	1650		
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	1079.6	1257.2
Усього за розділом III.	1695	1170	1313.9
Баланс	1900	1023.6	1224

Звіт про фінансові результати за 2020 рік

Стаття	Код рядка	За звітний рік	За попередній рік
Чистий дохід (виручка) від виконання продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	867.7	1315.2
Собівартість виконання продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	697.7	1024.5
Валовий прибуток (збиток)	2050	170	290.7
Інші операційні доходи	2120		65.1
У т.ч. дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції, одержаних у наслідок сільськогосподарської діяльності	2122		
Адміністративні витрати	2130		
Витрати на збут	2150		
Інші операційні витрати	2180	106.1	217.2
У т.ч. витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції, одержаних у наслідок сільськогосподарської діяльності	2182		
Фінансовий результат від операційної діяльності	2190	63.9	138.6
Доход від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220		
Інші доходи	2240		
Фінансові витрати	2250		
Втрати від участі в капіталі	150		
Інші витрати	2255	0.7	0.3
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування	2290	63.2	138.3
Витрати з податку на прибуток	2300	6.7	39.6
Чистий фінансовий результат: прибуток (якщо збиток, заповнює з мінусом)	2350	56.5	98.7
Матеріальні затрати	2500		
Витрати на оплату праці	2505		
Відрахування на соціальні заходи	2510		
Амортизація	2515		
Інші операційні витрати	2520		
Разом	2550		

Баланс на 31 грудня 2021 року

Актив балансу	Код рядка	На початок року	На кінець року
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000		
- первісна вартість	1001		
- накопичена амортизація	1002		
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1.2	1.2
Основні засоби	1010	78.3	79.4
- первісна вартість	1011	316,1	370,8
- знос	1012	237.8	291.4
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції:			
- які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
- інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	79.5	80.6
II. Оборотні активи			
Виробничі запаси	1101	1125.7	960.7
Незавершене виробництво	1102		
Готова продукція	1103		
Товари	1104		
Поточні біологічні активи	1110		
Векселі одержані	1120		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	1125		2.8
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
- за виданими авансами	1130		
- з бюджетом	1135	1.7	6.9
- з нарахованих доходів	1140		
- із внутрішніх розрахунків	1145		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	13.4	8.8
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Грошові кошти та їх еквіваленти	1165	0.1	1.8
Готівка	1166	0.1	1.8
Рахунки в банках	1167		
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190	3.6	2.5
Всього за розділом II.	1195	1144.5	983.5
III. Необоротні активи, утримувані для продажу та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	1224	1064.1

Пасив балансу	Код рядка	На початок року	На кінець року
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	0.1	0.1
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410		
Емісійний дохід	1411		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-90.0	-85.0
Неоплачений капітал	1425		
Вилучений капітал	1430		
Інші резерви	1435		
Усього за розділом I.	1495	-89.9	-84.9
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Усього за розділом II.	1595		
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	1.6	
Векселі видані	1605		
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1610		
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1615	4.8	1.8
Поточні зобов'язання за розрахунками:			
- з одержаних авансів	1635		
- з бюджетом	1620	17.9	14.4
- за розрахунками зі страхування	1625	10.6	10.7
- за розрахунками з оплати праці	1630	21.8	21.1
- за розрахунками з учасниками	1640		
- із внутрішніх розрахунків	1645		
- за страховою діяльністю	1650		
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	1257.2	1101.0
Усього за розділом III.	1695	1313.9	1149
Баланс	1900	1224	1064.1

Звіт про фінансові результати за 2021 рік

Стаття	Код рядка	За звітний рік	За попередній рік
Чистий дохід (виручка) від виконання продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	878.3	867.7
Собівартість виконання продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	712.3	697.7
Валовий прибуток (збиток)	2050	166	170
Інші операційні доходи	2120	5.8	
У т.ч. дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції, одержаних у наслідок сільськогосподарської діяльності	2122		
Адміністративні витрати	2130		
Витрати на збут	2150		
Інші операційні витрати	2180	166.2	106.1
У т.ч. витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції, одержаних у наслідок сільськогосподарської діяльності	2182		
Фінансовий результат від операційної діяльності	2190	5.6	63.9
Доход від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220		
Інші доходи	2240		
Фінансові витрати	2250		
Втрати від участі в капіталі	150		
Інші витрати	2255	0.1	0.7
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування	2290	5.5	63.2
Витрати з податку на прибуток	2300	1.0	6.7
Чистий фінансовий результат: прибуток (якщо збиток, заповнюєте з мінусом)	2350	4.5	56.5
Матеріальні затрати	2500		
Витрати на оплату праці	2505		
Відрахування на соціальні заходи	2510		
Амортизація	2515		
Інші операційні витрати	2520		
Разом	2550		

Баланс на 31 грудня 2022 року

Актив балансу	Код рядка	На початок року	На кінець року
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000		
- первісна вартість	1001		
- накопичена амортизація	1002		
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1.2	1.2
Основні засоби	1010	79.4	49.3
- первісна вартість	1011	370.8	392.3
- знос	1012	291.4	343
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції:			
- які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
- інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	80.6	50.5
II. Оборотні активи			
Виробничі запаси	1101	960.7	460.6
Незавершене виробництво	1102		
Готова продукція	1103		
Товари	1104		
Поточні біологічні активи	1110		
Векселі одержані	1120		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	1125	2.8	40.4
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
- за виданими авансами	1130		
- з бюджетом	1135	6.9	14.2
- з нарахованих доходів	1140		
- із внутрішніх розрахунків	1145		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	8.8	8.4
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Грошові кошти та їх еквіваленти	1165	1.8	0.6
Готівка	1166	1.8	0.6
Рахунки в банках	1167		
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190	2.5	10.8
Всього за розділом II.	1195	983.5	535
III. Необоротні активи, утримувані для продажу та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	1064.1	585.5

Пасив балансу	Код рядка	На початок року	На кінець року
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	0.1	0.1
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410		
Емісійний дохід	1411		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-85.0	88.8
Неоплачений капітал	1425		
Вилучений капітал	1430		
Інші резерви	1435		
Усього за розділом I.	1495	-84.9	88.9
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Усього за розділом II.	1595		
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Векселі видані	1605		
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1610		
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1615	1.8	16.1
Поточні зобов'язання за розрахунками:			
- з одержаних авансів	1635		
- з бюджетом	1620	14.4	82.9
- за розрахунками зі страхування	1625	10.7	2.1
- за розрахунками з оплати праці	1630	21.1	8.4
- за розрахунками з учасниками	1640		
- із внутрішніх розрахунків	1645		
- за страховою діяльністю	1650		
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	1101.0	387.1
Усього за розділом III.	1695	1149	496.6
Баланс	1900	1064.1	585.5

Звіт про фінансові результати за 2022 рік

Стаття	Код рядка	За звітний рік	За попередній рік
Чистий дохід (виручка) від виконання продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3143.2	878.3
Собівартість виконання продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	2864.1	712.3
Валовий прибуток (збиток)	2050	279.1	166
Інші операційні доходи	2120	5.1	5.8
У т.ч. дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції, одержаних у наслідок сільськогосподарської діяльності	2122		
Адміністративні витрати	2130		
Витрати на збут	2150		
Інші операційні витрати	2180	72.3	166.2
У т.ч. витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції, одержаних у наслідок сільськогосподарської діяльності	2182		
Фінансовий результат від операційної діяльності	2190	211.9	5.6
Доход від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220		
Інші доходи	2240		
Фінансові витрати	2250		
Втрати від участі в капіталі	150		
Інші витрати	2255		0.1
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування	2290	211.9	5.5
Витрати з податку на прибуток	2300	38.1	1.0
Чистий фінансовий результат: прибуток (якщо збиток, заповнюєте з мінусом)	2350	173.8	4.5
Матеріальні затрати	2500		
Витрати на оплату праці	2505		
Відрахування на соціальні заходи	2510		
Амортизація	2515		
Інші операційні витрати	2520		
Разом	2550		